

Міністерство освіти та науки України
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків

LIBRA

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
КАФЕДРИ ІСТОРІЇ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ
ТА СЕРЕДНІХ ВІКІВ**

Випуск I

Одеса 2010

УДК 94(100) «01/17» (08)

ББК 63.3(0)3/51

Libra: Збірка наукових праць кафедри історії стародавнього світу та середніх віків / Під ред. І.В. Немченко. – Одеса, 2010. – 140 с.

У збірці представлено результати наукових досліджень викладачів і аспірантів кафедри історії стародавнього світу та середніх віків Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, присвячені різним аспектам історії Європи від доби раннього християнства до Французької буржуазної революції.

Збірку «Libra» підготовлено в межах наукової теми кафедри: «Цивілізація Європи: історична еволюція доби античності, середніх віків та раннього модерного часу» (№ держреєстрації - 0106U012138)

Редактор

І.В. Немченко

Технічний редактор

О.М. Луговий

Рецензенти:

Сорочан Сергій Борисович, д.і.н., професор, завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків Харківського національного університету імені Каразіна

Хмарський Вадим Михайлович, д.і.н., професор, завідувач кафедри історії України Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного університету імені І.І. Мечникова 26 січня 2010 р., Протокол №4.

ISBN 966-96181-9-7

© Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків ОНУ імені І.І. Мечникова

ЗМІСТ

Від редактора	4
Казаков Т.М. Дієта, прийнята Богоу: монтанізм Тертуліана та християнська традиція посту	5
Горнова І.С. Іоанн Скилиця та Михаїл Пселл як представники різних напрямків візантійської історичної традиції	19
Луговий О.М. Найманці німецького походження у візантійській армії XI-XIII століть	30
Боровський О.С. Іспанський хроніст XVI ст. Франсіско Лопес де Гомара та його творчий доробок	59
Довгополова О.А. Особливості розуміння Біблійного закону в англійській тираноборчій думці (за матеріалами «Короткого трактату про політичну владу» Дж. Понета)	67
Радзиховська О.О. Іоанн Вільгельм Стукіус та його схолії до «Периплу» Понта Евксинського	78
Нємченко І.В. Політичне вчення Томаса Гоббса та антична культурна спадщина	89
Тоцький П.М. Проблема свободи віросповідання в діяльності Конституанти	100
Ізбаш-Гоцкан Т.О. Виникнення та діяльність Нумізматичного відділення Російського археологічного товариства	122
Аннотации – Abstracts	134
Перелік скорочень	139
Відомості про авторів	140

Від редактора

Збірка «Libra» є першою спробою видання під однією обкладинкою наукового доробку викладачів та аспірантів кафедр-ри історії стародавнього світу та середніх віків Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Кафедра функціонує в структурі історичного факультету з 1963 року та забезпечує викладання курсів лекцій з історії Стародавнього Сходу, Стародавньої Греції та Риму, історії західноєвропейського середньовіччя, а також більш ніж двадцяти авторських спеціальних курсів.

Наукові інтереси співробітників пов'язані з різними історичними періодами та регіонами. Втім нас об'єднує сумісна творча робота та збереження традицій, які сходять до засновника кафедри П.О. Каришковського (1921–1988). Насамперед, це особлива увага до історичного джерела, що також можна помітити у матеріалах збірки.

Щодо назви книжки, то *Libra* – це *Тепези*, знак Зодіаку, під яким відбувалася її комплектація, та просто *тепези*, котрі дають простір для тлумачень; також *libra* – це римський фунт (вагова одиниця у 327,45 г), успадкований західноєвропейським середньовіччям і як грошово-вагова, а згодом лічильно-грошова одиниця, – один з багатьох ланцюжків, що пов'язують обидві епохи. Назва, нарешті, приємно пахне книгами та свободою.

У подальшому ми сподіваємось перетворити збірку на періодичне видання та розширити коло її авторів.

І.В. Немченко